

203. Östa, Ytterselö sn, Selebo hd.

Pl. 101, 102.

Litteratur: L 942. J. Ekström, Brev till E. M. Fant 1800 (i hs S 113, Uppsala Univ.-Bibl.); J. H. Schröder, S 114 och S 115 (hs i Uppsala Univ.-Bibl.); R. Dybeck, Reseberättelse 1859 (ATA), Svenska runurkunder 1 (1855), s. 37 not; O. Hermelin, Selebo härads fornlemningar 1, s. 291, 317, 329; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 52.

Äldre avbildningar: Ekström 1794 a. a.; Hermelin a. a.; Brate (ATA).

Runstenen är rest i Östa sjöhage, helt nära den väg, som genom hagen går ned till Mälaren, ett litet stycke Ö om Sö 202. »Denna Rune-Ritning», säger prosten Ekström, som först lämnat underrättelser om den (1794), »står på en stor sten, ungefär 5 alnar lång, liggande öster om afrättsplatsen i Ytterselö i ett rissnår, 70 steg från sjön Mälaren, vid den så kallade Bykwiken, och höger om lilla gångvägen 7 steg, när man går neder till sjön».

Granit. Höjd 2,10 m., bredd (över korsmitten) 1,10 m. Inskriften är mycket djupt huggen och på det hela taget väl bevarad.

Inskrift:

· byorn · auk · kerpar · litu · rasa · stan · pina · at · brypr · sena · uikik · auk · sigfast · bali · || risti ·
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

Biorn ok Gærðarr letu ræisa stæin þenna at brøðr sena Viking ok Sigfast. Balli risti.

»Björn och Gärdar läto resa denna sten efter sina bröder Viking och Sigfast. Balle ristade.»

Till läsningen: 2, 35 **y**, 52 **g** äro tydligt stungna, med stora, runda punkter. Även 39 **e** är säkert; punkten är djupt huggen. 10 är **e**, icke **a**. Bst i **a** och **n** äro, såsom ofta hos Balle, jämförelsevis korta; se t. ex. 13, 20, 22 och 54 **a**. Dock är det en tydlig skillnad mellan 10 **e** och 13 **a**. Säkert ostungna äro 9 **k** och 16, 28 **i**. — Ekström: **byorn** (Schröder och Liljegren: **buorn**), **kerper**, **stain**, **pina** (S. och L. **pinsa**), **brypr** (S. och L. **brupr**), **sen**a (S. och L. **sina**), **sigfast** (L. **sikfast**), **risti**: (detta ord saknas hos S. och L.). — Hermelin: **kerper**, **stan**, **sina**. — Brate: **kerpar**, **stan**, **sen**a.

Inskriften är väsentligen likalydande med den vid Kolsundet, Sö 197, som troligen också är ristad av Balle.

204. Överselö kyrka, Selebo hd.

Pl. 214. Pl. 6: B 727.

Litteratur: B 727, L 945.

Äldre avbildning: P. Törnevall (i B 727).

Det efter teckning av Törnevall utförda träsnittet i *Bautil*, av en upptill avslagen, illa medfaren runsten, ger felaktigt intryck av att stenen varit rest. Som plats uppges endast obestämt: »I Öfwerselö S:». Stenen har i senare tid förgäves sökts, bl. a. av Dybeck 1859. — I sept. 1936 kom ristningen i dagen i kyrkans yttervägg på s. sidan, nära markytan. Stenen var i sin helhet i behåll, men h. hälften var dold av den på 1700-talet tillkomna utbyggnaden. På grund av stenartens sköra beskaffenhet kunde stenen icke tagas fram; i stället anordnades i vinkeln mellan kyrkmuren och utbyggnadens v. vägg en nisch, och ristningsytan är därför i sin helhet frilagd och tillgänglig. Straxt t. v. om stenens plats, där nu ett stort fönster är upptaget, var den medeltida ingången till kyrkan. (Jfr nedan Sö 377.)

Mörk sandsten av lös konsistens. Höjd 1,50 m., bredd 0,87 m. V. delen av ristningsytan är svårt skadad, mitten är helt avflagad (redan på Törnevalls teckning). Nedtill var ett stycke löst; det förvaras tills vidare för konservering i Statens Historiska museum. H. delen, som suttit skyddad, är vida bättre bevarad, och ristningen är här fullt tydlig.